

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Варнавська І. В.,

УДК 37.015.3

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти,
Херсонський державний аграрно-
економічний університет, м. Херсон

Варнавська І. В. Сутність психологічних впливів у професійному спілкуванні економістів. *Стан освітнього процесу в умовах викликів сьогодення* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 12 лютого 2021 р). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 23 – 25.

СУТНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНИХ ВПЛИВІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ ЕКОНОМІСТІВ

Спілкування – специфічна форма взаємодії людини з іншими членами суспільства; в спілкуванні реалізуються соціальні відносини людей.

Специфіка міжособистісної комунікації розкривається перш за все у таких процесах і феноменах: процес зворотного зв'язку, наявність комунікативних бар'єрів, феномен комунікативного впливу, існування різних рівнів передачі інформації (вербального і невербального). Вважаємо за необхідне проаналізувати ці особливості.

Елементи подібної роботи розглядає теоретичні й практичні питання психології спілкування і соціально-психологічного тренінгу, в яких спілкування розглядається як міждисциплінарне явище зі своєю специфікою вияву в системі економічного спілкування. Метою опрацювання проблеми психологічних впливів у професійному спілкуванні економістів є формування систематизованого уявлення про сутність, етичних принципів, загальних психологічних механізмів і умовах ефективності професійних контактів між людьми, формування способів ефективної комунікації. Тому дисципліна “Психологія управління” є популярна й актуальна.

Завдання розробки:

- ознайомлення із комплексом теоретичних знань, методологією і загальними технологіями досягнення цілей у професійному спілкуванні, що визначає її незаперечну актуальність, високу практичну значущість для фахівців економічного напрямку;
- розвиток у майбутніх економістів комунікативної компетентності;
- формування адекватних стратегій поведінки із метою продуктивного розв'язання конфліктних ситуацій в екстремальних умовах;
- набуття умінь і навичок практичного використання психотехнологій спілкування, а також способів ефективного ведення переговорів, побудови контактів із партнерами-маніпуляторами.

Основними формами навчання є лекційні, семінарські й практичні заняття. Під час лекційних занять відбувається системний виклад навчального матеріалу, роз'яснення питань теорії й практики. Мета семінарських і практичних занять –

поглиблення та закріплення знань здобувачів, а також безпосереднє вироблення навичок необхідних у вирішенні практичних завдань. При вивченні дисципліни велика увага приділяється самостійній підготовці. Проходження дисципліни завершується складанням заліку. Для самостійної роботи можна використовувати навчальні матеріали, які є в бібліотеці університету, в навчально-методичному кабінеті кафедри професійної освіти, а також варто залучати електронну версію навчального курсу.

Особливе місце у системі форм вивчення курсу посідає самостійна робота здобувачів, адже по суті вона для системи заочної освіти є основною. Уміння самостійно працювати необхідно не тільки для опанування знаннями курсу вищої освіти. Таке вміння є умовою творчої діяльності майбутніх економістів. Так, при підготовці до семінарських занять слід звернути увагу на роботу із рекомендованою літературою. У зв'язку із цим перед початком подібної роботи необхідно відновити в пам'яті те, що було сприйнято на настановній лекції. Найважливіше на цьому етапі – усвідомити, яке значення може мати досліджуваний матеріал для професійної діяльності економіста. У багатьох випадках вивчення рекомендованої літератури пов'язане з необхідністю прочитувати великий обсяг матеріалу, що викладається в навчальних посібниках. Подолати ці труднощі допомагає з'ясування мети читанням відповідних джерел. Наявність мети дозволяє читати швидко, концентруючи увагу на найважливішому. При швидкому читанні встановлюється більш тісний зв'язок між смисловими частинами тексту, параграфами, розділами.

Вирішальне значення для самостійної роботи із літературою мають спеціальні проблемні питання, які виносяться на обговорення під час аудиторних занять.

Плідному засвоєнню знань з соціально-психологічного тренінгу професійного спілкування здобувачів, як показує досвід, сприяє:

- активна позиція у процесі навчання, яка посилюється при усвідомленні мети навчання, прагнення повніше виявити та розкрити свої творчі здібності;
- систематичність і послідовність роботи над матеріалом, що вивчається;
- націленість на подальше активне використання отриманих знань для вирішення практичних завдань.

При цьому варто слідувати за таким рекомендаціями:

- щоб осмислено засвоїти нові поняття, категорії, терміни, доцільно вести власні робочі зошити, спеціальні словники, які допоможуть успішно засвоїти нову термінологію; практику її вживання у професійному мовленні, доречне застосування у процесі спілкування;

- не слід боятися незрозумілого, якщо при вивченні матеріалу виникають питання, це свідчить про те, що мислення проникає усередину явища;

- питання, які не вдалося вирішити самостійно, ставте на семінарських заняттях, активно беріть участь в їх колективному обговоренні, пам'ятаючи, що в суперечці народжується істина.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування таких компетенцій:

– загальних: здатність розуміти соціальну значущість своєї майбутньої професії, виконувати громадянський і службовий обов'язок, професійні завдання відповідно до норм моралі, професійної етики й службового етикету;

– спеціальних (фахових) – у діяльності економіста: здатністю застосовувати при вирішенні професійних завдань психологічні методи, засоби та прийоми.

У результаті вивчення дисципліни “Психологія управління” у здобувачів вищої освіти повинні бути сформовані такі знання, вміння і володіння, які необхідні для формування загальних, спеціальних (фахових) компетенцій.

Список використаних джерел

1. Варнавська І. В. Морально-психологічна готовність фахівців з обліку й оподаткування до професійної діяльності. *Virtus: Scientific Journal*. 2019. Р. 71 – 73.

2. Гайдученко Ю. О. Особливості професійної підготовки майбутніх економістів у вищих навчальних закладах. *Paradigm of knowledge*. 2017. № 3 (23). URL: <https://core.ac.uk/reader/153775470>.

3. Стеблюк С. В., Староста В. І. Педагогічні умови економічної підготовки майбутніх фахівців сфери кооперації у коледжі : монографія. Ужгород : Видавництво УЖНУ “Говерла”, 2017. 168 с.

Голуб Н. Б.,

УДК 372.881.1

д-р пед. наук, професор,
головний науковий співробітник відділу
навчання української мови та літератури,
Інститут педагогіки Національної академії
педагогічних наук України, м. Київ

Голуб Н. Б. Роль соціокультурної змістової лінії шкільної програми з української мови. *Стан освітнього процесу в умовах викликів сьогодення* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 12 лютого 2021 р). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 25 – 27.

РОЛЬ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ЗМІСТОВОЇ ЛІНІЇ ШКІЛЬНОЇ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

На різних етапах удосконалення шкільних програм найбільше нарікань від учителів було на соціокультурну змістову лінію. В уяві багатьох невдоволених педагогів цей складник програми поставав чимось подібним до стороннього тіла в людському організмі.

Ця стаття покликана визначити роль і значення соціокультурної лінії.

Концепція “Нова українська школа”, Державний стандарт базової середньої освіти орієнтують шкільну освіту на інший результативний показник – компетентності. Відповідно компетентнісно орієнтована освіта означає, що закінчувати школу має